

PIEREDZI GŪST CĪŅĀ

Latvijas PSR 28. čempionāta augstākās līgas turnīrs

Dalībnieku «mandātus» saņēma seši pārgada čempionāta uzvarētāji, septiņi labākie no pirmās līgas un meistars S. Andrejevs (pēc treneru padomes lēmuma, jo pirmās līgas turnīra laikā viņš piedalījās PSRS Bruņoto Spēku komandu čempionātā).

Dažādu iemeslu dēļ turnīrā nespēlēja lielmeistars A. Mogiljanskis, meistari E. Mēriņš, E. Rusiņš, G. Zālītis, tomēr arī bez viņiem dalībnieku sastāvs bija kvalitatīvs. PSRS Dambretes federācijas noteiktā meistara norma — «plus 2».

Čempionāts notika «Auroras» sporta namā. Telpas tur piemērotas, tikai patālu no centra. Tiesneši V. Riekstiņš un A. Vikšers rūpējās par komfortu, piemēram, spēles laikā dalībniekus cienāja ar karstu tēju. Tas nav slikts «dopings», jo ierosmi derētu turpināt arī citos turnīros. Sacensības notika ziemas olimpisko spēļu laikā, tādēļ nebija viegli izvērst dambretes propagandu. Tofies pirmo reizi republikas čempionātu vēsturē tika izdots biļetens ar turnīra partijām.

Sarunās ar čempionāta dalībniekiem noskaidrojās viņu attieksme pret jauno sistēmu: atlases turnīrs, pirmā līga, augstākā līga (plus «kvartets»). Atsauksmes pozitīvas, bet ir arī ierosinājumi. Turpmāk atlases turnīra uzvarētājam vajadzētu dot ceļazīmi uz augstāko līgu (28. čempionātā tas bija lieki, jo «otrā ešelona» meistari tika personiski uzaicināti pirmajā līgā). Ir priekšlikums augstākajā līgā pieļaut 16 dalībniekus, tikai tadā gadījumā jāieplāno trīs brīvdienas.

Varēja domāt, ka papildturnīrs risināsies mierīgi, un tie, kurus apmierinās neizšķirts, bez pūlēm noturēs līdzsvaru. Tomēr prognozes nepiepildījās. Visas sešas partijas bija spraigas un interesantas, trīs no tām beidzās rezultātīvi. Vadošajam četriniekam tas bija labs treniņš pirms Vissavienības turnīriem. «Superfināls» sevi atļāvis, un to der atstāt arī turpmāk (pirms tā gan nepiecieša-

ma brīvdiena, jo sacensības prasa daudz nervu enerģijas). Lai palielinātu papildturnīra sportisko nozīmi, koeficientus tie vajadzētu trīskāršot.

Pēc tradīcijas — veiksmīgāko dalībnieku mikroraksturojumi.

Laimoņa Zālītis trešā Latvijas PSR čempiona medaļa ir papildināta pelnīti (pirms tam viņš uzvarēja 1972. un 1975. gadā). Laimonis spēlēja mērķtiecīgi, ledzīlinošies pozīcijas būvē, un, kā parasti, visai stabili. Ir pamats gaidīt no viņa feicamu sniegumu arī augstāka ranga sacensībās.

1979. gada republikas čempions Vadims Boženkovs šoreiz nebija tik apņēmīgs un nekļūdīgs kā pērn. Radās iespāids, ka viņš nav noskaņojies maksimālam rezultātam, tādēļ dažās partijās nonāca kritiskās situācijās. Viņa potenciālās iespējas lielas, tikai viegla pieeja partijām nedrīkst kļūt par ieradumu. Vadims saņēma ceļazīmi uz Vissavienības atlases turnīru, taču galvenais — šogad jāizmanto pēdējā iespēja tikt uz pasaules jauniešu čempionātu.

Vladimirs Vigmans spēlēja saturīgāk un dziļāk nekā iepriekšējā čempionātā. Interesanti, ka viņš labi izprot simflauiņu spēles stratēģiju, bet aprēķinos reizēm nepamana taktikas elementus (lai gan «mazās» dambretes lielmeistaram drīzāk piederētos pretējās īpašības). Vladimiram svarīgi uzkrāt cīņu pieredzi, un tad viņa progress robežas būs pat grūti noteikt.

Jānis Rimša jau pirmajā kārtā piedzīvoja sāpīgu neveiksmi un, domājams, šī iemesla dēļ viņa spēle nebija tik spoža kā citkārt. Viņam jāatrod atbilde uz jautājumu: kā pierādīt savu pārākumu partijā ar neapšaubāmi vājāku prefinieku?

Viktoram Galkinam turnīru sabojāja divi zaudējumi partijās, kurās viņš par katru cenu centās uzvarēt. Lai atspēlētos, vajadzīga arī veiksmē, bet tās pietrūka.

Sergejs Andrejevs vairākkārt neizmantoja lieliskas izdevības, turpretī pats pāris reizi «atdāvināja» punktus. Viņš joprojām ir bīstams jebkuram, tomēr šoreiz pietrūka, tā sakot, dzelzaina tvēriena.

Jaunieši A. Jermakovs, A. Keisels, I. Trubko un J. Levins uzvarēja 7 partijās, bet piedzīvoja 21 zaudējumu. Viņiem gribētos ieteikt: vairāk ledzīlinošies pozīcijās, nepakļauties šablona un, galvenais, nekādā gadījumā neatļauties pavirītības! Čempionāts viņiem bija laba skola un nākamgad rezultāti noteikti būs augstāki.

Aplūkosim dažus piemērus no 28. čempionāta partijām.

L. ZĀLĪTIS — V. ZVIRBULIS

1. 33—29 19—23 2. 35—30 14—19 3. 40—35 10—14 4. 30—25 17—22 5. 45—40 11—17 6. 38—33 6—11 7. 42—38 1—6 8. 32—28. Baltijas čempionāts 1978. g. decembrī Rīgā E. Bužinskis pret V. Zvirbuli turpināja 8. 50—45. Tālāk bija 8. ... 22—27 9. 31:22 18:27 10. 29:18 13:22 11. 32:21 16:27 12. 48—42 8—13 13. 34—29 13—18 14. 37—31 3—8 15. 40—34 9—13 16. 41—37 19—23 17. 46—41 14—19 18. 25:14 19:10, un partija pēc interesantiem sarežģījumiem 52. gājienā beidzās neizšķirti.

8. ... 23:32 9. 37:28 16—21 10. 47—42 11—16 11. 50—45 18—23 12. 29:27 21:23 13. 41—37 13—18 14. 46—41 8—13 15. 34—29 23:34 16. 39:30 18—23. Vajadzēja padomāt par tālākās attīstības perspektīvām un turpināt 2—8, 4—10, 19—24, 14:23, 10:19, ar drošu pozīciju centrā. Bet kaut kā neērti vienkāršot situāciju...

17. 44—39 12—18 18. 37—32 7—12 19. 41—37. Kā lai melnie attīsta savu kreiso spārnu? Nomaļina 19. ... 23—29 20. 33:24 20:29 būtu priekšlaicīga, jo seko 21. 32—28 18—23 22. 37—32 12—18 23. 39—34, ar neatvairāmu draudu 30—24. Pēc 19. ... 20—24, 2—7 vai 4—10 balšie ar 20. 33—28

var pāriet uz tiem izdevīgu klasisko shēmu. Pēc ilgstošām pārdomām melnie nolēma meklēt jaunus ceļus.

19. ... 17—21 20. 31—26. Uz 20. 31—27 sekotu 20. ... 23—29 21. 33:24 20:29, un melno pozīcija aktīva.

20. ... 2—8 21. 26:17 12:21 22. 37—31 8—12. Melnie joprojām nepieļauj gājienus 33—28.

23. 32—27 21:32 24. 38:27. Meistaram L. Zālītim raksturīga elastīga stratēģija. Arī šoreiz — nomaļina pasvītro prefinieka spēku nevienmērīgo izvietojumu (kreisajā pusē 10 kauliņi, labajā — 4).

L. ZĀLĪTIS.

V. BOŽENKOVS.

V. ZVIRBULIS.

V. VIGMANS.

V. ZUKS.

J. RIMŠA.

V. GALKINS.

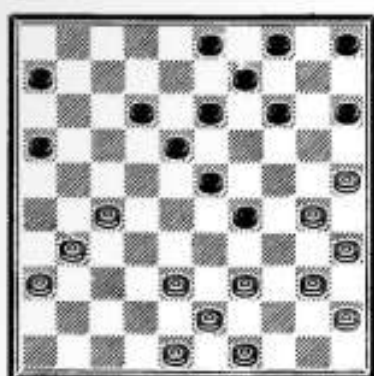

S. ANDREJEVS.

A. JERMAKOV.

24. ... 23—29 25. 33:24 20:29 26. 42—38 19—23.

Kreisais spārns atdzīvojies, taču baltie vēlreiz izmaina pozīcijas raksturu.

27. 40—34! 29:40 28. 45:34. Baltie maksimāli mobilizējušies tuvcīņai, tempu skaits — plus 5, bet pretinieka kreisais spārns, figurāli izsakoties, vēl atrodas bērnu autiņos. Balto stratēģijas galvenais ieguvums — pretiniekam nav aktīvas spēles centrā, bet abos spārnos dominē baltie.

28. ... 4—10. Labāk būtu neatbrīvo! lauciņu 4, bet spēlēt 28. ... 15—20. Pēc tam ar nomaļņu 14—19, 9:20 varētu tēmet uz lauciņu 25.

29. 48—42 14—19. Ja reiz esi teicis «a», tad jāseka arī «b» — loģiskāk būtu mainīties 29. ... 14—20 30. 25:14 10:19. Protams, arī te stāvokļa noteicēji būtu baltie.

30. 39—33 15—20 31. 25:14 9:20 32. 33—29 12—17. Neder standartveida upuris 32. ... 20—24 33. 29:20 10—15, jo seko 34. 20—14 19:10 35. 30—24, ar draudu 34—30 un 24—20, bet pēc 35. ... 10—14 36. 24—19 13:24 37. 27—21 16:27 38. 31:13 baltie viegli uzvar.

33. 38—32 10—15 34. 43—38 20—24 35. 29:20 15:24 36. 31—26 17—22. Laika trūkuma draudos melno kuģis dreifē bez stūres un kompasas. Baltie draudēja pārņemt lauciņu 28 un iesaldēt atpalikušo kauliņu 6. Tomēr vispirms vajadzēja atsviest pretinieka spēkus ar 36. ... 24—29.

37. 49—43 22:31 38. 36:27 3—9. Ja 38. ... 3—8?, tad iespējams 39. 38—33 8—12 40. 43—38 (ar draudu 27—22) 12—17 41. 34—29 un 27—21 ×.

39. 38—33 5—10 40. 43—39 10—15 41. 30—25 9—14 42. 33—28. Melnie, par pulksteņa karodziņu domājot vairāk nekā par pozīciju, rupji kļūdījās 42. ... 15—20!! un pēc 43. 39—33 zaudēja.

Kādes sekas būtu vienīgajam gājienam 42. ... 6—11! Te iespējams 43. 42—38 11—17 44. 34—30 16—21 45. 27:16 24—29

(45. ... 18—22 46. 32—27! 23:34 47. 27:40 ×). Ja baltie mainās 46. 39—34 29:40 47. 35:44, tad pēc 47. ... 15—20 48. 44—40 20—24 49. 40—35 24—29 kompensācija pieliekama. Turpretī ar 46. 16—11! 17:6 47. 39—33 6—11 48. 33:24 11—17 baltie var pāriet uz perspektīvu galotni: 49. 25—20 14:34 50. 38—33 19:30 51. 28:8 utt., piemēram, 51. ... 18—23 52. 35:24 34—40 53. 8—2 40—45 54. 33—29 un 55. 24—20 ×.

Lei arī šajā partijā pretinieks nebija uzdevumu augstumos, Latvijas čempiona spēle atstāj spēcīgu iespaidu. L. Zālītis, nesteidzoties foršēt notikumus, prasa «uzskrūvēt» sasprindzinājumu un aukstasinīgi izmantoja kļūdas.

Sudraba medaļas ieguvējam V. Boženkovam viena no labākajām partijām izdevās jau turnīra pirmajā kārtā. Balto devīze bija: centrs un pārsvars ahīstībā! Tempu skaits izmaiņu ziņā partija var noderēt par «uzskates līdzekli» šī jēdziena skaidrošanai. Tādēļ komentāru vietā norādīsim T. s. izmaiņus.

V. Boženkovs — J. Rimša

1. 33—29 17—21 2. 39—33 21—26 3. 44—39 11—17 4. 32—28 17—21 5. 50—44 20—25 6. 37—32 26:37 7. 42:31 21—26 8. 47—42 26:37 9. 42:31. Divreiz nomainīts pretinieka 6. rindas kauliņš, un balto T. s. — plus 8.

9. ... 6—11 10. 29—24 19:30 11. 35:24 11—17 12. 41—37 17—21 13. 31—26 12—17 14. 37—31 17—22 15. 26:17 22:11. T. s. — plus 10.

16. 46—41 11—17 17. 41—37 17—21 18. 34—30 25:34 19. 40:29. T. s. — plus 12.

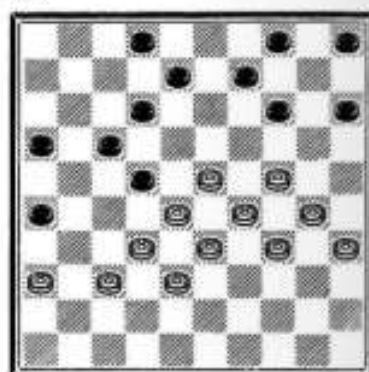
19. ... 7—12 20. 31—26 12—17 21. 39—34 17—22 22. 26:17 22:11. T. s. — plus 14.

23. 43—39 16—21 24. 45—40 11—16 25. 28—23 8—12 26. 33—28 12—17 27. 23:12

17:8 28. 38—33 1—7 29. 49—43 7—12 30. 43—38 14—20 31. 28—23 12—17. Celrs tempus varētu atgūt ar 31. ... 12—18, taču šādi gadījumā balto teritoriālās priekšrocības vēl redzamākas. Melnie acīmredzot cer, ka pārtīstības dēļ pretiniekam pašam būs jāšaboja sava pozīcija.

32. 48—43 8—12 33. 33—28 13—18 34. 39—33 18—22 35. 44—39 20—25 36. 40—35 3—8 37. 34—30 25:34 38. 39:30. T. s. sasniedzis rekordskaitli — plus 16.

38. ... 10—14 39. 43—39 21—26 40. 39—34.

Ja melnie ieņemtu punktu 25, tad tie varētu neitralizēt pretinieka draudīgo centru.

40. ... 14—20 41. 30—25! Pārsteigums. Uzbrukums kauliņam 20 laimam bija no aprēķiniem svītrotis, jo melnajiem pēc tā būs kauliņš vairāk.

41. ... 9—13 42. 25:14 17—21 43. 28:17 13—19 44. 24:13 8:30 45. 17:8 2:13 46. 35:24 4—10 47. 14—9 13:4 48. 36—31. Pamācoša pozīcija. Melnie ieguvuši kauliņu, bet par kādu cenu! Pārsvars ahīstībā šoreiz ar uzviju kompensē zaudēto materiālu.

Rīgā 1980. g.

Rīga 1980. g.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	1	2	3	4	P.	V.
1. L. Zālītis Bauska	●	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1	●	1/2	1	1/2	11	1
2. V. Boženkovs Rīga	1/2	●	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1	1/2	●	0	1	10	11
3. V. Zvirbulis Rīga	0	1/2	●	1	1/2	1/2	1	1/2	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1/2	10	III
4. V. Vilgans Bauska	1/2	1/2	0	●	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1/2	0	1/2	●	9,5	4
5. V. Zuks Rīga	1/2	1/2	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	1	1	8,5	5
6. J. Rimša Rīgas r.	1/2	0	1/2	1/2	1/2	●	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	1	7,5	6
7. V. Galkins Rīga	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	●	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	7,5	7
8. S. Andrejevs Rīga	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	●	0	1	1/2	1	1	1	1/2	1	1	1	7	8
9. A. Jermakovs Rīga	0	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1	●	0	1	1/2	1	1	1	1	1	1	6	9
10. A. Kelsels Rīga	0	0	1	0	0	1/2	1/2	0	1	●	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	5	10
11. I. Trubko Rīga	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	●	1/2	1/2	1/2	0	1	1	1	4	11
12. J. Kalējs Bauska	1/2	1/2	0	0	0	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	●	1/2	1/2	1	1	1	1	4	12
13. J. Levins Rīga	1/2	1/2	1/2	0	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	4	13
14. O. Maļugins Rīga	0	0	0	0	0	1/2	0	1/2	0	1/2	1	1/2	0	●	1	1	1	1	3	14

A. KEISELS.

I. TRUBKO.

J. KALEJS.

J. LEVINS.

O. MAĻUGINS.

E. Ratnieka fotoattēli.

48... 10-14 49. 32-28 4-9. Ja 49... 14-20, tad 50. 28-23 20-25 51. 23-18 15-20 52. 24:15 25-30 53. 29-24 30:19 54. 18-12, un baltie uzvar, piemēram, 54. ... 19-23 55. 12-8 23-28 56. 8-3 5-10 57. 3-9 4:13 58. 15:4 13-19 59. 4-10 X. 50. 28-23 9-13 51. 38-33 5-10. Uz 51. ... 14-20 iespējams 52. 33-28 20-25 53. 23-19 13-18 54. 19-14 (54. 28-23? 25-30 =) 54. ... 18-22 55. 28:17 21:12 56. 14-9 X.

52. 33-28 21-27 53. 32:22 16-21 54. 23-18. Melnie padēvās, jo pēc 54. ... 21-27 55. 18:20 27:18 seko 56. 28-23 18-22 57. 23-18 22:13 58. 29-23 X.

Tikko aplūkotojā partijā V. Boženkovs visai pārlecinoši izmantoja telpas pārsvaru. Interesanti, ka arī vienīgo zaudējumu turnīrā viņš cieta tādēļ, ka atļāva pretiniekam gūt teritoriālas priekšrocības.

V. Boženkovs — V. Zvirbulis

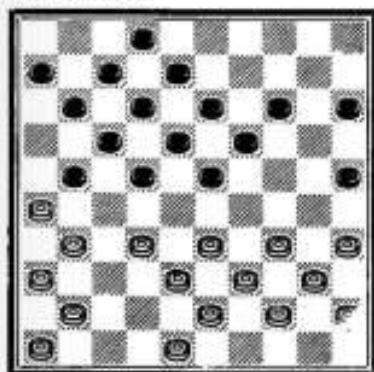
1. 32-28 19-23 2. 28:19 14:23 3. 35-30 18-22 4. 30-25. Parasti spēlē 4. 33-29 12-18 5. 38-33 uft.

4. ... 12-18 5. 25:14 10:19 6. 34-30 15-20 7. 30-25 7-12 8. 25:14 9:20. Melno T. s. = plus 10.

9. 31-26 5-10 10. 37-31 10-14 11. 40-34 1-7 12. 44-40 4-10 13. 50-44 10-15 14. 40-35 3-9 15. 44-40 16-21 16. 42-37 20-25 17. 47-42 14-20 18. 33-29 20-24. «Vietēja raksture» atkāpšanās, saglabājot rīcības brīvību centrā.

19. 29:20 25:14 20. 38-33 14-20 21. 42-38 9-14 22. 49-44. Stratēģiska rakstura kļūda. Lauciņu 49 nevarējdzēja atbrīvot, jo melnie drīz izveidos ktili.

22. ... 20-25 23. 37-32. Baltie samierinās ar vienkāršošanu, tomēr pretinieks jau paspējis uzkrāt potenciālu cīņai par jauniem punktiem.

23. ... 22-28! Melnie tēmā uz lauciņu 27.

24. 33:22 17:37 25. 31:42. Pēc 25. 41:32 melnie var izvēlēties — vai nu pārņemt punktu 28 ar 25. ... 23-28, vai arī ktili pēc 25. ... 23-29 26. 34:23 19:37 27. 31:42 21-27.

25. ... 21-27. Melno priekšrocības acīmredzamas: spēcīgs centrs, nenomaiņams ktilis 27 un T. s. = plus 9.

26. 42-37 11-17 27. 37-32 6-11 28. 32:21 11-16 29. 41-37 16:27 30. 37-31 17-22 31. 34-29. Baltie paredzējuši aktivizēties ar kauliņa upuri.

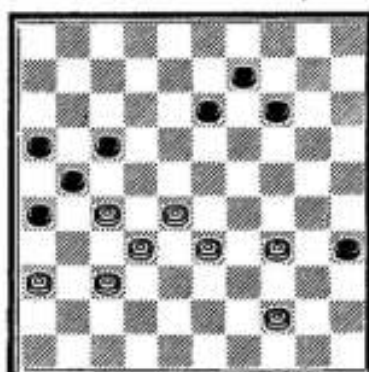
31. ... 23:34 32. 40:29 19-23 33. 48-42 23:34 34. 39:30 25:34 35. 42-37 18-23. Melnajiem bija vēl viens perspektīvs plāns: 35. ... 7-11 36. 46-41 (ar draudu 43-39) 36. ... 34-39 37. 44:33 2-7 (nedrīkst 37. ... 18-23? 38. 33-29, 39. 43-39, 40. 37:6) uft.

36. 37-32 15-20 37. 32:21 14-19. Melnie apņēmies pierādīt, ka punkts 34 nebūt nav mazvērtīgāks par ktili 27.

38. 46-41 23-29 39. 44-40 13-18 40. 41-37 19-23 41. 21-16. Uz 41. 37-32 var sekot 41. ... 22-28 42. 43-39 28:37 43. 39:30 20-25.

41. ... 23-28 42. 37-32 28:37 43. 31:42 22-28 44. 36-31 12-17 45. 42-37 28-33 46. 38-32 20-24 47. 32-27 8-12 48. 27-21 2-8 49. 31-27 8-13 50. 27-22 18:27 51. 24:32 13-18 52. 37-31 7-11 53. 16:7 12:1 54. 32-27 17-22 55. 27-21 22-28 56. 21-17 18-21. Baltie padēvās.

V. Galkins — J. Kalējs

Balto priekšrocības neapstrīdamas, taču vispirms jāatbrīvo ceļš atpakaļ uz 36.

48. 27-22 14-19 49. 22:11 16:7 50. 36-31 7-11 51. 31-27. Ja 51. 33-29, tad 51. ... 9-14 52. 29-23 11-17 53. 31-27 19-24 54. 27:16 24-29, ar līdzsvaru.

Laika trūkuma steiga beigusies. Melnie var atvilkt elpu un apsvērt, kurš no diviem

turpinājumiem ir īstais. Pēc 51. ... 11-16 52. 27-22 9-14 53. 37-31 (jārekinās arī ar 53. 33-29) 53. ... 26:37 54. 32:41 21-26 55. 22-18 13:22 56. 28:17 neizšķirts vai jāsasniedz. Daudz vilinošāks šķiet foršālais variants...

51. ... 35-40! Ne vienmēr vieglākais ceļš ir labākais. Līdzsvaru varēja noturēt ar 51. ... 11-16.

52. 27:7 40:27 53. 7-2 19-23. Ja 53. ... 27-32, tad 54. 44-39! 32:23 55. 39-33 13-18 56. 2:30 18-22 57. 30-48 23-28 58. 37-32! X. Uz 53. ... 13-18 54. 2:24 9-13 55. 24:2 27-32 izšķir 56. 2-16! 32:41 57. 28-22 X.

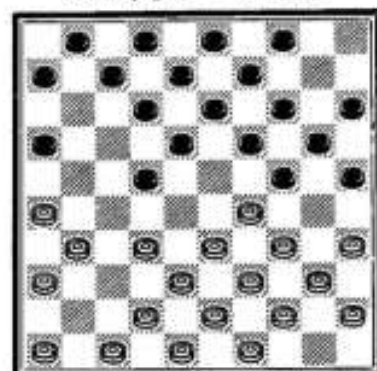
54. 28:8 9-13 55. 8:19 27-31 56. 37-32 31-36 57. 44-39! 36-41. Neko nemaina 57. ... 26-31, jo 58. 39-33 36-41 59. 19-13 X.

58. 19-13 26-31. Dāmu nedrīkst likt cilpas dēļ.

59. 39-33. Melnie padēvās. Ja 59. ... 31-36, tad 60. 32-27, bet pēc 59. ... 31-37 seko 60. 33-29 37:28 61. 29-23 X. Baltie veiksmīgi izmantoja atdāva idejas galotni.

Diemžēl, arī republikas čempionātos dažkārt vērojama pavirša spēle. It īpaši tas attiecas uz dalībniekiem, kas startējuši neveiksmīgi. Ko lai saka, piemēram, par sekojošo «iedevru»!

O. Maļugins — J. Levins

10. ... 7-11! 11. 29-23 19:37 12. 34-30 25:34 13. 39:10 9-14 14. 10:19 13:24. Baltajiem atliek izvēlēties, kādā veidā ņemt kauliņu — vai nu spēlēt 15. 44-39 un 16. 47-41, vai arī uzreiz mainīties 15. 31-27. Tā vietā sekoja atbildes kļūda.

15. 47-41! 18-23 16. 41:32 23-28 17. 32:23 22-27 18. 31:22 12-18, un uzvarēja nevis baltie, bet melnie.

V. ZVIRBULIS, sporta meistars